

Jaarverslag 2024

Stichting Abdi Marienkroon

Inhoudsopgave

<i>Jaarverslag 2024 van Stichting Abdij Mariënkroon (SAM)</i>	2
Inleiding	2
Bestuursvergaderingen SAM 2024	3
Bestuurssamenstelling	3
Hurovereenkomsten met Heemkundekring Onsenoort en Honsoirde.....	4
Toekomst Stichting Abdij Mariënkroon: gedachten over een beëindigingsscenario	4
Herinrichting vergaderlocatie/'Museum'	4
Schenking schilderijen Willem Wiegman.....	6
Restauratie en verplaatsen St Bernardusbeeld bij Mariënkroon.....	7
Verbetering en restauratie van objecten in en om Mariënkroon	7
Archeologische stukken uit de slotgracht	7
De Godslamp	8
Het orgel.....	8
Standbeeld van de Barmhartige Samaritaan.....	8
Activiteiten om bekendheid SAM te vergroten.....	9
Subsidies 2024.....	9
Financiële zaken	10
Slotconclusie.....	11
Bestuurssamenstelling per 31/12/2024.....	13

Jaarverslag 2024 van Stichting Abdij Mariënkroon (SAM)

Inleiding¹

De Stichting Abdij Mariënkroon (SAM) is opgericht op 23 februari 2007 en op 27 februari 2007 ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel. De statuten van de stichting zijn in 2017 gewijzigd door het bestuur, hetgeen bij notariële akte is bevestigd op 8 februari 2018. Aan de voorwaarden tot statutenwijziging werd voldaan. Belangrijke aanleiding was de versterking van de band tussen SAM en de Orde der Cisterciënzers in Rome.

De doelstellingen van de stichting zijn:

- De behartiging van de belangen van en de bevordering van het welzijn, met name een goede verzorging en verpleging, van de paters Cisterciënzers die behoren tot de Abdij Mariënkroon, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin.
- De bevordering van het maatschappelijk en cultureel welzijn van de bevolking van gemeente Heusden, in de traditie van de paters Cisterciënzers van Abdij Mariënkroon, met bijzondere aandacht voor de door de paters in het leven geroepen Stichting Honsoirde en de Heemkundekring Onsenoort.
- Het mede bevorderen van het in stand houden en de groei van de Orde der Cisterciënzers.

Door het overlijden van de laatste pater van Mariënkroon in november 2017 heeft de eerste doelstelling geen betekenis meer. Dat betekent dat de focus van het bestuur vanaf eind 2017 meer is komen te liggen op de tweede en derde doelstelling. De eerste doelstelling wordt wel gehandhaafd met het oog op de toekomst en vanwege de relatie met de Orde der Cisterciënzers.

De doelstellingen worden verwezenlijkt door het beschikbaar stellen van financiële middelen ten behoeve van en/of het op andere wijze ondersteunen van projecten op maatschappelijk en cultureel terrein ten bate van de bevolking van de gemeente Heusden.

Met name worden in de statuten de Heemkundekring Onsenoort en de Stichting Honsoirde genoemd, die in het verleden door de paters zijn opgericht en die in hun doelstellingen en hun activiteitenprogramma's uitstekend aansluiten bij de doelstellingen van de SAM.

De derde doelstelling wordt verwezenlijkt door bijdragen aan het solidariteitsfonds

¹ Deze inleiding, die voorafgaat aan de Jaarverslagen, kan beschouwd worden als een samenvatting van de doelstellingen en uitgangspunten van Stichting Abdij Mariënkroon.

van de Orde der Cisterciënzers, dan wel via directe ondersteuning van projecten van de Orde.

Het vermogen van de stichting wordt gevormd uit subsidies, donaties, schenkingen, erfstellingen, legaten en andere verkrijgingen en baten, zoals inkomsten uit vermogen. De stichting is een erkende ANBI instelling.

Het bestuur van de stichting bestaat eind 2024 uit 7 personen, die hun werkzaamheden voor de stichting onbezoldigd verrichten. Het bestuur kent een voorzitter, een vicevoorzitter, een secretaris en een penningmeester. Het streven is het bestuur uit minimaal 5 personen te laten bestaan.

Bestuursvergaderingen SAM 2024

Naast de aanvragen om ondersteuning en het bewaken van de financiën is het bestuur het afgelopen jaar vooral verder gegaan met:

- Het verkrijgen van meer naamsbekendheid door actief goede doelen en stichtingen attent te maken op de mogelijkheden die SAM te bieden heeft met betrekking tot het verkrijgen van subsidies.
- Het opruimen en herinrichten van de oude sacristie; er zijn inmiddels al flinke vorderingen gemaakt om het doel, het realiseren van een museum of tentoonstellingsruimte met stukken van culturele en historische waarde voor de Cisterciënzer orde, te verwezenlijken.
- Verbeteringen en restauraties van objecten in en rond abdij Mariënkroon, in samenwerking met Stichting Mariapoli Mariënkroon.
- Het nadenken over en het maken van een beëindigingsscenario van SAM met het oog op de toekomst.

Bestuurssamenstelling

Volgens het rooster van aftreden is de driejaarlijkse termijn van vice-voorzitter Peter van Drunen en leden Ton de Gouw en Jo Staps op 1 januari 2024 verstreken. Zij zijn allen benoemd voor een nieuwe periode.

De samenstelling van het bestuur is per 31/12/2024 dezelfde als het vorige jaar, namelijk:

Voorzitter: generaal abt Mauro Lepori

Vice-voorzitter en penningmeester: Dhr. Peter van Drunen

Secretaris: Mevr. Annette Molhuizen-Bergmans

Lid: Procurator Lluç Torcal

Lid: Dhr. Jo Staps

Lid: Dhr. Ton de Gouw

Lid: Mevr. Esther Romeijn-van der Lee

Huurovereenkomsten met Heemkundekring Onsenoort en Honsoirde

Afgelopen jaar zijn de huurovereenkomsten van Heemkundekring Onsenoort en Honsoirde losgemaakt van SAM en rechtstreeks ondergebracht bij Stichting Mariapoli Mariënkroon.

Inmiddels heeft HKK Onsenoort Mariënkroon verlaten en is nu in de Openbare Bibliotheek in Vlijmen gevestigd. Honsoirde blijft voorlopig gehuisvest in de toren, SAM blijft Honsoirde ondersteunen met een bijdrage voor de hoge energiekosten. De toekomst van Honsoirde in de toren is echter nog niet duidelijk.

Toekomst Stichting Abdij Mariënkroon: gedachten over een beëindigingsscenario

Gezien de afname van de activiteiten op subsidiegebied en de leeftijden van de leden van het bestuur lijkt het ons zinnig en verstandig om voorbereid te zijn op een eventuele opheffing van SAM in de toekomst. Hiervoor is een conceptnotitie met beëindigingsscenario's geformuleerd. Afgelopen jaar is daar binnen het bestuur al over gediscussieerd. Ook in het komende jaar zal hier aandacht aan besteed worden en zullen de verschillende mogelijkheden betreffende de financiële en materiele nalatenschap van SAM de revue passeren. Het bestuur zal op basis van de discussies een intern te houden document opstellen waarin een bestemming wordt geformuleerd voor het resterende vermogen en de materiele zaken. Dit document zal leidend zijn voor het dan functionerende bestuur.

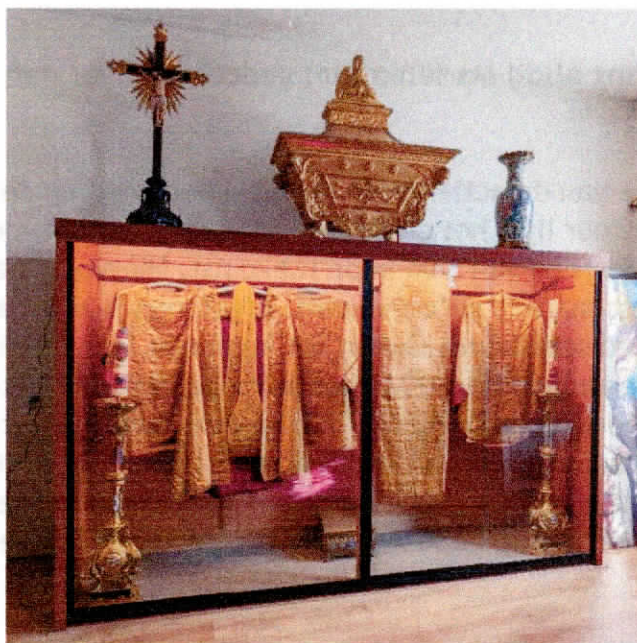
Herinrichting vergaderlocatie/'Museum'

Vorig jaar (2023) is er begonnen met het opruimen en herinrichten van de voormalige sacristie. De ruimte wordt gebruikt als opslagruimte, toonkamer en vergaderzaal, maar mag een ruimere bestemming krijgen. De bedoeling is dat er een toonzaal als onderdeel van de huidige permanente tentoonstelling komt, met een kleine bibliotheek, vitrines met kunstwerken, kelken, Cisterciënzer kledij, foto's etc. De functie als vergaderzaal moet behouden blijven.

Afgelopen jaar zijn er veel werkzaamheden verricht. Hiervoor is een notitie opgesteld door Peter van Drunen en Jo Staps, die mandaat van het bestuur hebben gekregen om de werkzaamheden naar hun inzicht uit te (laten) voeren, uiteraard met regelmatige verslaglegging naar het bestuur.

De werkzaamheden die al verricht zijn:

- Selecteren en ordenen van liturgische gewaden en paramenten in de credenstafel
- Bestemmen van liturgische gewaden die niet bijzonder zijn, dan wel niet met de Abdij-historie te maken hebben
- Uitstallen van een 'gouden' driestel
- Sorteren en opslaan van kledij van Cisterciënzer paters en broeders
- Ordenen, repareren en opslaan van kunstwerken van pater van Kessel
- Ordenen en plaatsen van houtsnijwerken van pater/prior Pascalis Vermeer
- Verwijderen van voorwerpen die niets te maken hebben met de geschiedenis van de abdij
- Bestemmen van een groter kruisbeeld (dit is inmiddels naar een parochiepriester gegaan)
- Sorteren, categoriseren, opruimen en opslaan van (liturgische) boeken, eigen uitgaven, brochures, naslagwerken, regels en voorschriften e.d.

De vitrinekast met nieuwe glazen schuifwand en verlichting

- Opslaan van dia's en diaprojector om deze later te beoordelen
- Leegmaken en bestemmen van één van twee identieke bestaande kasten (een kast wordt gebruikt in de opslag)
- Verzamelen van schilderijen, tekeningen e.d. voor verkoop of opslag (voor later gebruik)
- Beoordelen en laten opknappen van kelken, cibories, monstrans en overig kerkelijk vaatwerk voor eventuele latere tentoonstelling.

Zodra de ruimte (oude sacristie) is vrijgemaakt, kan begonnen worden met de renovatie ervan. Een deel van de aanpassingen zal gaan gebeuren in overleg en samenwerking met SMM. Het betreft hier herstelwerkzaamheden zoals herstellen van scheuren in de wanden, schilderen van wanden en deuren, aanleg van extra elektrapunten, aanpassen van kasten en verlichting, aanpassen van de vergadertafel, en het maken van een herinrichtingsplan.

Tevens is contact gezocht met een firma uit Rosmalen voor de vervaardiging van een mooie glazen schuifwand voor een kast (zie foto vorige pagina). We willen mogelijk de hulp inroepen van een erfgoed specialist om de waarde en relevantie van enkele stukken beter te kunnen bepalen.

Een kast zal mogelijk gebruikt gaan worden om voorwerpen in tentoon te stellen (kazuifels, gebruiksvoorwerpen uit de eredienst o.i.d.). Ook is hier plaats voor een boekenkast of bibliotheek gedeelte, met werken over de geschiedenis van de orde, over kunst en cultuur, oude (kostbare) boeken uit de voormalige bibliotheek van de abdij, en eigen uitgaven en brochures.

Als de toonzaal is aangepast en heringericht kan deze ruimte op nader te bepalen tijdstippen opengesteld worden als onderdeel van de permanente tentoonstelling. Over de naam wordt nog nagedacht: "Museum Mariënkroon", "Toonzaal Abdij Marienkroon".

Schenking schilderijen Willem Wiegmans

Bij het opruimen van de voormalige sacristie werden drie schilderijen van Willem Wiegmans gevonden. Willem Wiegmans is een bekende kunstenaar die tevens de vader is van twee van de Cisterciënzer paters. Ook is hij de ontwerper van het beeld van de

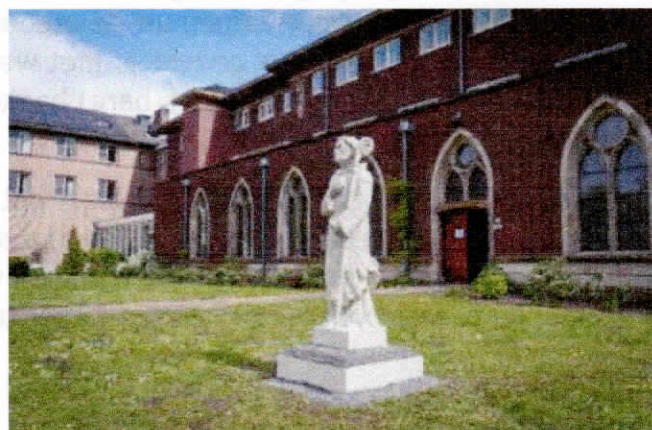
H. Bernardus in de tuin van de abdij. Voor de schilderijen is contact gezocht met het Drents museum, dat een collectie van Wiegmans in bezit heeft. Zij zijn zeker geïnteresseerd in twee van de schilderijen. Inmiddels is een schenkingsovereenkomst opgesteld, waarin is opgenomen dat de naam van SAM vermeld moet worden bij bepaalde gebeurtenissen waarbij de schilderijen betrokken zijn, zoals tentoonstellingen. Het derde schilderij is in vrij slechte staat, en het Drents museum heeft al een kleinere versie hiervan. Dit schilderij is aangeboden aan museum Krona, maar dat museum zag geen mogelijkheden om het schilderij in depot te nemen.

Restauratie en verplaatsen St Bernardusbeeld bij Mariënkroon

Het beeld van St Bernardus, patroonheilige van de Cisterciënzer orde en vervaardigd door Willem Wiegmans verkeerde in slechte conditie. Samen met SMM is opdracht verleend aan John Schellekens om het beeld te herstellen. In het verslagjaar is het beeld gerestaureerd en verplaatst naar een nieuwe standplaats, rechts voor de gevel van het abdijgebouw op het midden van het grasveldje.

Op zondag 21 april is het gerestaureerde beeld onder grote belangstelling onthuld door mevrouw Bernadine van der Heijde-de Bonth (zij is een van de kinderen die tijdens de oorlog op Mariënkroon zijn geboren) en Peter van Drunen. Vooraf was er een presentatie over de betekenis van de H. Bernardus voor de Orde van de Cisterciënzers, en werd er ingegaan op het restauratieproces.

Verbetering en restauratie van objecten in en om Mariënkroon

Archeologische stukken uit de slotgracht

Door de Heemkundekring zijn archeologische stukken en scherven opgedoken uit de slotgracht. Deze zijn gedeeltelijk gerestaureerd en bevinden zich elders. Ook liggen er nog veel scherven in een schuur op het terrein van Mariënkroon, deze

schuur moet leeg gemaakt worden. Al deze stukken en scherven zijn in principe eigendom van Focolare, waarbij men gebonden is aan wetgeving: de wet van Malta vereist dat historische voorwerpen bij elkaar op de vindplek moeten blijven. Dit is inmiddels bevestigd na correspondentie met de provincie. Focolare heeft deze kwestie van ons overgenomen: zij zullen proberen de stukken terug te krijgen van de Heemkundekring en deze met de stukken uit de schuur terug te brengen naar de oorspronkelijke vindplaats.

De Godslamp

De godslamp uit de kapel is beoordeeld door dhr. Ger van Meer met het oog op mogelijke restauratie. Dit proces is al in 2023 begonnen en samen met de kunstcommissie van Focolare is geprobeerd om tot overeenstemming te komen over deze lamp. Uiteindelijk is besloten om de godslamp niet terug te hangen in de kapel. Volgens Ger van Meer zou restauratie zeer lastig zijn. Ook is de kapconstructie zeer zwaar en is er geen arm in de kapel om de lamp terug te hangen. Tenslotte kon Focolare geen financiële bijdrage leveren aan de restauratie. Door dit alles is besloten om de lamp niet te restaureren. De Godslamp bevindt zich thans in de opslag van SAM.

Het orgel

Ook het proces om de mogelijkheden voor restauratie van het orgel te onderzoeken is al begonnen in 2023. Er was reeds vastgesteld dat de kosten van restauratie te hoog zouden worden. In de eerste vergadering van 2024 is de kwestie nog nader besproken. Volgens de organist Dhr. Carlo Roosen komt er nog een prima geluid uit het orgel. Deze bevinding, samen met de prijs van de offerte voor restauratie, heeft ons in overleg met Focolare doen besluiten om het orgel inderdaad niet te laten restaureren.

Standbeeld van de Barmhartige Samaritaan

Het beeld van de Barmhartige Samaritaan zou schoongemaakt en/of gerestaureerd moeten worden. In het bestuur werd bekeken of er hier sprake is van restauratie of slechts schoonmaken, dit maakt een aanzienlijk verschil in de kosten. In overleg met SMM en een deskundige werd besloten om, gezien de verrassend goede staat van het beeld, geen interventie toe te passen om verdere beschadiging van het beeld te voorkomen. Het beeld van de Barmhartige Samaritaan zal naar binnen worden gebracht zodat het beter behouden kan blijven, mossen en aangroei op het beeld zullen dan waarschijnlijk vanzelf verdwijnen. Ook zal het beeld dan onderdeel kunnen worden van de permanente tentoonstelling. SMM is het ermee eens om het beeld naar binnen te verplaatsen, de locatie gaat nog bepaald worden. De zeggenschap over het beeld, die wij als SAM bestuur graag zouden willen hebben, zal echter bij SMM blijven. In november 2025 is het 80 jaar geleden

dat het beeld is aangeboden. Wij zien dit als een mooie gelegenheid om een activiteit te organiseren rond het beeld.

Tot zover de restauratie-activiteiten.

Activiteiten om bekendheid SAM te vergroten

Ook dit jaar is weer geprobeerd om de bekendheid van SAM te vergroten. Zo is bijvoorbeeld, naar aanleiding van meldingen in lokale bladen over verenigingen die bepaalde initiatieven ontplooiden, actief gereageerd van onze kant. De verenigingen werden aangeschreven en attent gemaakt op de mogelijkheden voor een subsidie van SAM. Ook zijn wij zoveel mogelijk aanwezig geweest bij de activiteiten waarvoor subsidie verleend werd, om zo onze zichtbaarheid te vergroten.

Een voorbeeld hiervan is de verkoop van een verzameling engeltjes van abt Hopstaken.

Deze engeltjes, zonder verdere historische waarde, zijn aangeboden op de Kerstmarkt in Heusden. De opbrengst hiervan wordt verdubbeld door SAM en vervolgens geschonken aan stichting Fietsmaatjes in de gemeente Heusden. In de kraam op de markt was ook informatie over SAM te vinden, en ons bestuurslid Esther Romeijn was aanwezig om, naast de verkoop, alle vragen over SAM te beantwoorden. We hopen dat hierdoor de bekendheid van SAM vergroot wordt en er meerdere subsidievragen binnen zullen komen.

Subsidies 2024

In 2024 werden aan diverse lokale en nationale organisaties subsidies verstrekt conform de doelstellingen van de stichting. Een bijzondere subsidie werd verstrekt aan het generaal van de Orde der Cisterciënzers ter ondersteuning van de opleiding van een aantal priesterstudenten. In totaal werd er meer subsidie verleend dan in 2023.

Op de volgende pagina treft u een overzicht aan van de verleende subsidies in 2024:

Begunstigde	Bedrag in €	Omschrijving
Vocaal ensemble PAVANE	800,00	Jubileumviering 40 jarig bestaan
Legs Boelen	1.500,00	Kunstboek 'Beeldverwanten'
Honsoirde	1.115,00	Bijdrage energiekosten K3 en K4 2023 (nagekomen)
Stichting Mariapoli Mariënkroon	1.750,00	Opknappen St Bernardusbeeld
Rode Kruis	1.500,00	Gaza Voedselcrisis
Honsoirde	470,92	Doorlopende regeling bijdrage energiekosten
Mariakapel Elshout	1.000,00	Opknappen kapelpark
Focolare	5.000,00	Conferentie voor opzetten internationale opleiding
Honsoirde	140,94	Bijdrage energiekosten K1 2024
Bart Beard	1.250,00	Boek met 50 oorlogsherinneringen
Honsoirde	88,93	Bijdrage energiekosten K2 2024
Casa Generalizia dell'Ordine Cisterciense	30.000,00	Opleiding studenten Cisterciënzorde
Stichting seniorenchool Heusden	1.000	Project "Heusden helpt aan tafel"
€ 45.615,79		

De subsidies werden verstrekt uit de opbrengsten van het vermogen en een klein deel uit het vermogen zelf.

Financiële zaken

In elke vergadering van het bestuur wordt de financiële situatie van de SAM besproken. Ook wordt steeds berekend welke ruimte er is voor het verlenen van subsidies. Algemeen beleid is tenminste de opbrengst van het vermogen in de vorm van dividend, koerswinsten en andere inkomsten om te zetten in subsidies. Voor grotere uitgaven en subsidies mag het vermogen worden aangetast, hoewel dat niet het streven is. Daarover heeft het bestuur in 2018 wel afspraken gemaakt. Er is een ondergrens aangegeven tot waar er op het vermogen mag worden ingeteerd.

Naast subsidies zijn er uiteraard kosten geweest in 2024. Voor een beeld daarvan verwijzen we naar de onderstaande tabel en naar de cijfers op de website van de SAM.

Hieronder is de staat van baten en lasten over 2024 ingevoegd. Ter vergelijking zijn de cijfers van 2023 getoond.

In 2024 werd een positief resultaat behaald van € 51.603,- (in 2023 was dit eveneens positief en gelijk aan € 88.577,-). Het positieve resultaat 2024 is toe te schrijven aan een toename van de waarde van de beleggingen per 31/12/2024 met € 97.040,-.

Het resultaat wordt bij bestuursbesluit toegevoegd aan het eigen vermogen. Het eigen vermogen van de SAM bedroeg per 31 dec 2024 in totaal € 2.186.572,- (2023: € 2.134.969,-). We zien dus een kleine toename van het vermogen. De financiële situatie van SAM blijft daarmee nog steeds zeer gezond.

Verkorte staat van baten en lasten	2024	2023
Baten:	€ 117.886	€ 151.931
<i>Inkomsten uit huur en overige inkomsten</i>	€ 40	€ 101
<i>Financiële baten</i>	€ 20.806	€ 17.145
<i>Positief Koersresultaat</i>	€ 97.040	€ 134.685
Lasten:	€ 66.283	€ 63.354
<i>Afschrijvingen</i>	€ 166	€ 0
<i>Bedrijfslasten: o.a. huur, energie, verzekering, accountant</i>	€ 6.571	€ 7.909
<i>Verleende subsidies</i>	€ 45.616	€ 39.245
<i>Financiële lasten</i>	€ 13.930	€ 16.200
Saldo van baten en lasten	€ 51.603	€ 88.577

De administratie werd in 2024 in eigen beheer gedaan. Het bestuur heeft in 2014 al besloten te volstaan met een samenstellingscontrole door een accountant of administratiekantoor. Dit beleid werd in 2024 gecontinueerd.

De controle was in handen van VMB-Advies in Rosmalen.

Voor de uitgebreide financiële jaarrekening 2024 verwijzen we naar onze website.

Slotconclusie

Ook in 2024 heeft Stichting Abdij Mariënkroon weer een aantal verenigingen en stichtingen in de gemeente Heusden kunnen helpen met hun activiteiten op het gebied van cultuur, maatschappelijke zorg en individuele hulpverlening. Het Rode Kruis heeft ook een bijdrage van ons mogen ontvangen. Wij hopen het actievare beleid dat vorig jaar is ingezet om meer naamsbekendheid te krijgen in het komende jaar voort te zetten. Het zou mooi zijn als meer en andere verenigingen en stichtingen gebruik kunnen maken van onze subsidies.

Het is ook belangrijk dat er wordt nagedacht over de toekomst van SAM. Zijn er in de toekomst nog mogelijkheden om nieuwe leden te werven, vooral voor een

cruciale rol als penningmeester of voorzitter? Als deze vraag met 'nee' beantwoord moet worden, dan is het van belang dat er een beëindigingsscenario klaar ligt.

Vastgesteld door het bestuur op 23/4/2025

Secretaris, ACJ Molhuizen-Bergmans
Ondertekend op 23/4/2025

Vicevoorzitter/penningmeester, PHC van Drunen
Ondertekend op 23/4/2025

Bestuurssamenstelling per 31/12/2024

Generaal Abt M. Guiseppe Lepori, voorzitter	herkiesbaar 2026
dhr. PHC van Drunen, penningmeester/vicevoorzitter	herkiesbaar 2027
mevr. A. Molhuizen-Bergmans, secretaris	herkiesbaar 2025
dhr. JAM Staps, lid	herkiesbaar 2027
dhr. AG de Gouw, lid	herkiesbaar 2027
Procurator L. Torcall, lid	herkiesbaar 2025
Mevr. E. Romeijn vd Lee	herkiesbaar 2026

Alle bestuursleden verrichten hun bestuurlijke taken onbezoldigd en op vrijwillige basis.

Website: www.stichtingabdijmarienkroon.nl